

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน
(Standard Operating Procedure)

เรื่อง การประเมินความเสี่ยงด้านโรค
และภัยสุขภาพอย่างรวดเร็ว (RRA)
กรมควบคุมโรค

รหัส : SOP-DDCE-SAT04-RRA

แผ่นที่ ....1....

ฉบับที่ : .....1.....

แก้ไขครั้งที่ : .....

วันที่มีผลบังคับใช้ : 26 มิ.ย. 67

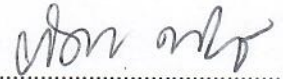
หน่วยงาน :

1. สำนัก/กองโรค ส่วนกลางกรมควบคุมโรค

ผู้จัดทำ :

1. Subject Matter Experts (SMEs) กรมควบคุมโรค
2. Watch Team กรมควบคุมโรค

ผู้ตรวจสอบ:

(นางสาวภันทิลา ทวีวิทยการ)
รองผู้อำนวยการกองควบคุมโรค
และภัยสุขภาพในภาวะฉุกเฉิน

..... 17 มิ.ย. 67 .....

ผู้อนุมัติ :

(นายพรพิทักษ์ พันธุ์หล้า)
ผู้อำนวยการกองควบคุมโรค
และภัยสุขภาพในภาวะฉุกเฉิน

..... 25 มิ.ย. 2567 .....

 <p>กรมควบคุมโรค Department of Disease Control</p>	<p>มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure)</p>	<p>รหัส : SOP-DDCE-SAT04-RRA แผ่นที่ ....2....</p>
	<p>เรื่อง การประเมินความเสี่ยงด้านโรค และภัยสุขภาพอย่างรวดเร็ว (RRA) กรมควบคุมโรค</p>	<p>ฉบับที่ : .....1..... แก้ไขครั้งที่ : ..... วันที่มีผลบังคับใช้ : 26 มิ.ย.67</p>

ประวัติการแก้ไข

แก้ไขครั้งที่	วันที่แก้ไข	รายละเอียดการแก้ไข
0		จัดทำครั้งแรก

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH กรมควบคุมโรค Department of Disease Control</p>	<p>มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure)</p>	<p>รหัส : SOP-DDCE-SAT04-RRA แผ่นที่ ....3....</p>
	<p>เรื่อง การประเมินความเสี่ยงด้านโรค และภัยสุขภาพอย่างรวดเร็ว (RRA) กรมควบคุมโรค</p>	<p>ฉบับที่ : .....1..... แก้ไขครั้งที่ : ..... วันที่มีผลบังคับใช้ : 26 มิ.ย.67</p>

สารบัญ

1. วัตถุประสงค์.....	4
2. ขอบเขต.....	4
3. ผู้ใช้งาน.....	4
4. หน่วยงานที่รับผิดชอบ.....	4
5. นิยามศัพท์.....	4
6. เครื่องมืออุปกรณ์.....	5
7. เอกสารอ้างอิง.....	5
8. แผนภูมิการทำงาน.....	6
9. รายละเอียดการปฏิบัติงาน.....	7
10. แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง.....	7

 <p>กรมควบคุมโรค Department of Disease Control</p>	<p>มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure)</p>	<p>รหัส : SOP-DDCE-SAT04-RRA แผ่นที่ : .....4.....</p>
	<p>เรื่อง การจัดทำการประเมินความเสี่ยงด้านโรค และภัยสุขภาพอย่างรวดเร็ว (RRA) กรมควบคุมโรค</p>	<p>ฉบับที่ : .....1..... แก้ไขครั้งที่ : ..... วันที่มีผลบังคับใช้ : 26 มิ.ย.67</p>

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อให้การจัดทำการประเมินความเสี่ยงด้านโรคและภัยสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นเป็นไปได้อย่างเป็นระบบ
- 1.2 เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการตามนโยบายหรือแผนงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.3 เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการเตรียมความพร้อมในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านโรคและภัยสุขภาพ

2. ขอบเขต

เป็นแนวปฏิบัติในการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงอย่างรวดเร็วต่อสถานการณ์โรคและภัยสุขภาพ โรคตามฤดูกาลทั้งในและนอกประเทศที่เกิดขึ้นเพื่อทำความเข้าใจกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างลึกซึ้งนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ตรงประเด็น มีประสิทธิภาพ สามารถเลือกมาตรการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม

3. ผู้ใช้งาน

- 3.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคและภัยสุขภาพ (Subject Master Experts: SMEs) กรมควบคุมโรค
- 3.2 ทีมเฝ้าระวังเหตุการณ์ผิดปกติ (Watch team) กรมควบคุมโรค

4. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- 4.1 กลุ่มตระหนักรู้สถานการณ์ (SAT) กองควบคุมโรคและภัยสุขภาพในภาวะฉุกเฉิน

5. นิยามศัพท์

5.1 **Watch team** หมายถึง ทีมเฝ้าระวังเหตุการณ์ผิดปกติกรมควบคุมโรค ที่ทำหน้าที่เฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์โรคและภัยสุขภาพจากแหล่งข่าวที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยพิจารณาตามเกณฑ์การตรวจสอบข่าวที่กำหนดและดำเนินการส่งต่อข้อมูลไปยังผู้เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ

5.2 **Rapid Risk Assessment (RRA)** หมายถึง การประเมินความเสี่ยงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นกระบวนการวิเคราะห์ถึงปัจจัย หรือสถานการณ์ความรุนแรงของโรคและภัยสุขภาพที่สนใจ รวมถึงการประเมินโอกาสที่จะเกิดผลกระทบต่อสุขภาพของโรคและภัยสุขภาพที่สนใจนั้นๆ

5.3 **Joint Investigation team (JIT)** หมายถึง ทีมปฏิบัติการสอบสวนควบคุมโรค ใช้เรียกทีมปฏิบัติการที่ประกอบด้วยสหวิชาชีพ ตั้งแต่ระดับจังหวัดขึ้นไป

5.4 **Subject Matter Experts (SMEs)** หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญด้านการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพของกรมควบคุมโรค หรือผู้รับผิดชอบแผนงานในแต่ละกลุ่มโรคของกรมควบคุมโรค

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH กรมควบคุมโรค Department of Disease Control</p>	<p>มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure)</p>	<p>รหัส : SOP-DDCE-SAT04-RRA แผ่นที่ : .....5.....</p>
	<p>เรื่อง การจัดทำการประเมินความเสี่ยงด้านโรค และภัยสุขภาพอย่างรวดเร็ว (RRA) กรมควบคุมโรค</p>	<p>ฉบับที่ : .....1..... แก้ไขครั้งที่ : ..... วันที่มีผลบังคับใช้ : 26 มิ.ย.67</p>

5.5 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการในกองที่รับผิดชอบโรคและภัยสุขภาพที่ต้องทำการประเมินความเสี่ยงอย่างรวดเร็วที่อยู่ในสังกัดกรมควบคุมโรค

5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง กระบวนการนำชุดข้อมูลมาเรียบเรียง จัดกลุ่ม หาความสัมพันธ์ของชุดข้อมูลแต่ละชุดในรูปแบบต่างๆ เพื่อช่วยให้เข้าใจสถานการณ์ สาเหตุของการเกิดโรคและภัยสุขภาพที่สนใจ ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจเพื่อการป้องกัน ควบคุมโรค

5.7 การรายงานผลการประเมินความเสี่ยง หมายถึง การนำเสนอผลการประเมินความเสี่ยงในการประชุมสั่งการ และติดตามประสานเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค และภัยสุขภาพ ที่จัดประชุมในทุกๆวันแรกของสัปดาห์ เวลา 8.00 น.

5.8 เหตุผลและความจำเป็นในการประเมินความเสี่ยง หมายถึง มาตรฐานในการพิจารณาตัดสินถึงความจำเป็นของการประเมินความเสี่ยง ประกอบด้วย 5 ข้อ ดังนี้

- 1) แนวโน้มโรคเพิ่มสูงขึ้น
- 2) พบโรคกระจายในหลายพื้นที่มากขึ้น
- 3) พบโรคในกลุ่มประชากรที่เปลี่ยนไปจากเดิม
- 4) เป็นโรคระบาดในพื้นที่ที่เคยควบคุมได้
- 5) ผู้บริหารให้ความสนใจ และสั่งการให้มีการประเมินความเสี่ยง

5.9 Director Critical Information Requirement (DCIR) หมายถึง เกณฑ์เหตุการณ์โรคและภัยสุขภาพที่มีความสำคัญสูง หรืออาจมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ในวงกว้างหรือมีความรุนแรงสูง ต้องการ การตอบสนองเร่งด่วนภายใน 24 ชั่วโมงที่ต้องแจ้งผู้บริหารโดยด่วน

6. เครื่องมืออุปกรณ์

1. คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก
2. โทรศัพท์
3. ระบบอินเทอร์เน็ต
4. เครื่องสำรองระบบไฟ
5. เครื่องปริ้นเตอร์
6. หมึกสำหรับปริ้นท์

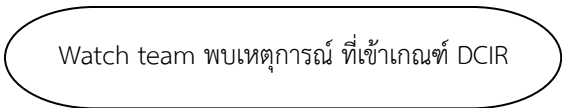
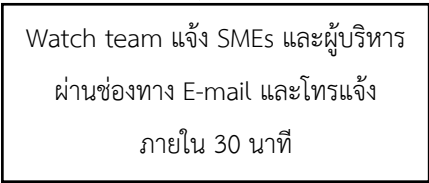
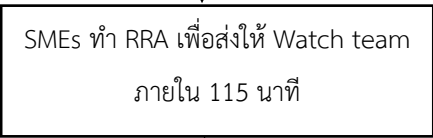
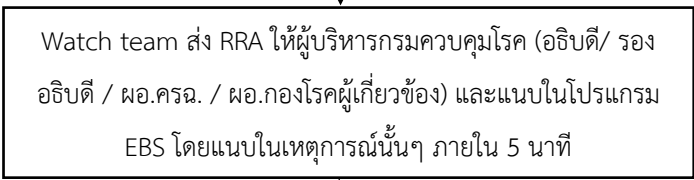
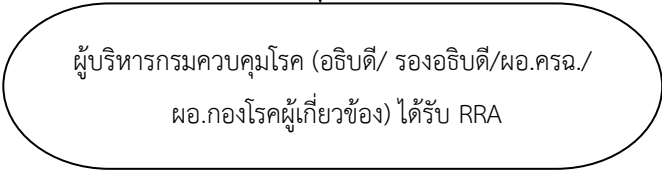
7. เอกสารอ้างอิง

7.1 กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. มาตรฐานและแนวทางปฏิบัติงานทีมเฝ้าระวังสอบสวนควบคุมโรคและภัยสุขภาพ 2563. หจก.แคนนา กราฟฟิค.

7.2 Rapid Risk Assessment of Acute Public Health Events, WHO 2012

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH กรมควบคุมโรค Department of Disease Control</p>	<p>มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure)</p>	<p>รหัส : SOP-DDCE-SAT04-RRA แผ่นที่ : .....6.....</p>
	<p>เรื่อง การจัดการประเมินความเสี่ยงด้านโรค และภัยสุขภาพอย่างรวดเร็ว (RRA) กรมควบคุมโรค</p>	<p>ฉบับที่ : .....1..... แก้ไขครั้งที่ : ..... วันที่มีผลบังคับใช้ : 26 มิ.ย.67</p>

8. แผนภูมิการทำงาน

ผู้ปฏิบัติ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	Work instructions
Watch team			<p>WI จัดทำ ประเมินความ เสี่ยง</p>
Watch team		<p>เหตุผลและ ความจำเป็นใน การประเมิน เสี่ยง</p>	
SMEs		<p>เวลา รวม 120 นาที</p>	
Watch team			
ผู้บริหารกรมควบคุมโรค			

 <p>กรมควบคุมโรค Department of Disease Control</p>	มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure)	รหัส : SOP-DDCE-SAT04-RRA แผ่นที่ : .....7.....
	เรื่อง การจัดทำประเมินความเสี่ยงด้านโรค และภัยสุขภาพอย่างรวดเร็ว (RRA) กรมควบคุมโรค	ฉบับที่ : .....1..... แก้ไขครั้งที่ : ..... วันที่มีผลบังคับใช้ : 26 มิ.ย.67

9. รายละเอียดการปฏิบัติงาน

ขั้นตอน	Work instruction
Watch team พบเหตุการณ์ ที่เข้าเกณฑ์ DCIR	ทีม Watch และ Supervisor พบเหตุการณ์ที่ยืนยันกับแหล่งข้อมูลว่าเป็นเหตุการณ์จริง และเข้าเกณฑ์ DCIR ทำให้ต้องประเมินความเสี่ยงอย่างรวดเร็วภายใน 120 นาที (ตามมาตรฐาน SAT)
Watch แจ้ง SMEs	Member 3 ของทีม watch ประจําสัปดาห์แจ้ง SMEs ภายใน 30 นาทีหลังทราบเหตุการณ์ ด้วยวิธีการโทรศัพท์และ ส่ง email ให้ SMEs ที่เกี่ยวข้องโดยระบุรายละเอียดเหตุผลและความจำเป็น ด้วยพร้อมทั้งแนบแบบฟอร์มการประเมินความเสี่ยง (RRA) ด้วย
SMEs ดูข้อมูล	SME พิจารณาเลือกข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ข้อมูลเฝ้าระวังโรคทั้ง indicator-based, event-based หรือระบบเฝ้าระวังพิเศษต่างๆ หากโรคดังกล่าวไม่มีฐานข้อมูล SME พิจารณาจัดทำฐานข้อมูลสำหรับการประเมินความเสี่ยง
SME วิเคราะห์ข้อมูล	SME วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินความเสี่ยงโดยพิจารณาเลือกวิธีการประเมินความเสี่ยงให้สอดคล้องกับคำถามในการประเมินความเสี่ยง ณ ขณะนั้น วิธีการประเมินความเสี่ยง อาจใช้การประเมินความเสี่ยงด้วย WHO's Risk matrix หรือ ECDC Algorithm ตามแนบ อย่างไรก็ตาม หากโรค/ภัยสุขภาพนั้นๆมีวิธีการประเมินความเสี่ยงที่เป็นมาตรฐานหรือเป็นที่ยอมรับก็สามารถนำมาใช้ได้
SMEs ทำข้อมูลนำเสนอ	แบบประเมินความเสี่ยงอย่างรวดเร็ว Rapid Risk Assessment และส่งให้ Watch team ภายใน 115 นาที
Watch เสนอข้อมูลต่อผู้บริหาร	นำส่งข้อมูล ให้ผู้บริหารกรมควบคุมโรค (อธิบดี/ รองอธิบดี / ผอ.ครฉ. / ผอ.กองโรคผู้เกี่ยวข้อง) ผ่านช่องทางกลุ่มไลน์ และอีเมลล์

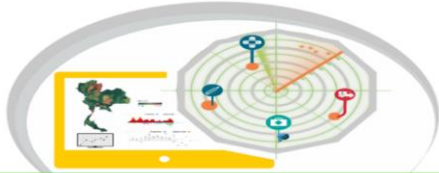
10. แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง

10.1 แบบประเมินความเสี่ยงอย่างรวดเร็ว Rapid Risk Assessment

10.2 รูปแบบ Slide Presentation RRA

 <p>กรมควบคุมโรค Department of Disease Control</p>	มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure)	รหัส : SOP-DDCE-SAT04-RRA แผ่นที่ : .....8.....
	เรื่อง การจัดทำการประเมินความเสี่ยงด้านโรค และภัยสุขภาพอย่างรวดเร็ว (RRA) กรมควบคุมโรค	ฉบับที่ : .....1..... แก้ไขครั้งที่ : ..... วันที่มีผลบังคับใช้ : 26 มิ.ย.67

การประเมินความเสี่ยงอย่างรวดเร็ว
(RAPID RISK ASSESSMENT)

ชื่อเรื่อง.....
วันที่.....

ส่วนที่ ๑ บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive summary)

บทสรุปหลัก (Main conclusions)

..... สรุปข้อมูลพื้นฐานของโรคจากรายละเอียดในส่วนที่ ๒ .....

..... สรุปข้อมูลพื้นฐานของเหตุการณ์จากรายละเอียดในส่วนที่ ๒ .....

..... สรุปข้อมูลการประเมินความเสี่ยงจากรายละเอียดในส่วนที่ ๒ .....

ทางเลือกและข้อเสนอแนะสำหรับการตอบโต้ (Options for response)

คำถามการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment Questions)

ผู้เชี่ยวชาญที่ปรึกษา (Consulted Experts)

ผู้เชี่ยวชาญภายในหน่วยงาน:

ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหน่วยงาน:

ส่วนที่ ๒ รายละเอียดเพิ่มเติม

ข้อมูลพื้นฐานของโรค

ข้อมูลพื้นฐานของเหตุการณ์

รายละเอียดการประเมินความเสี่ยง

แหล่งอ้างอิง